

MĚSTSKÝ ÚŘAD KROMĚŘÍŽ
STAVEBNÍ ÚŘAD
Oddělení územního plánování a státní památkové péče
767 01 Kroměříž, Velké náměstí 115

Sp.zn. : 02/062612/2018/St

Kroměříž, dne 20.12.2018

Č.j.

Oprávněná úřední osoba: Ing. Alena Staňová

Telefon.: 573 321 208

E-mail: alena.stanova@mesto-kromeriz.cz

ROZHODNUTÍ

Výroková část:

Městský úřad Kroměříž, stavební úřad, oddělení územního plánování a státní památkové péče, jako věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, místně příslušný dle § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen orgán SPP) na základě žádosti ze dne 17.9.2018 od žadatele, kterým je

Město Kroměříž, IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1, kterého zastupují Kroměřížské technické služby, s.r.o., IČO 26276437, Kaplanova č.p. 2959/6, 767 01 Kroměříž 1, o vydání závazného stanoviska ve věci:

„Restaurování zlacení Mariánského sloupu na Velkém náměstí parc. č. 3075/1 k.ú. Kroměříž,“ nemovitá kulturní památka sloup se sochou P. Marie, rejstříkové číslo 21444 / 7-6009

vydává

v této věci podle § 14 odst. 1 a podle §44a odst. 3 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a dle § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o č. 186:

Záměr: „Restaurování zlacení Mariánského sloupu na Velkém náměstí parc. č. 3075/1 k.ú. Kroměříž,“ nemovitá kulturní památka sloup se sochou P. Marie, rejstříkové číslo 21444 / 7-6009, který obsahuje:

- a) Demontáž kovových prvků (svatozář a žezlo) a jejich čištění, odmaštění, nanesení jedné vrstvy a dvou vrstev alkydového emailu Tikkurila Everal semi gloss ředěný (1050 – lakový benzin pro alkydové hmoty, následně slabá vrstva mixtionu obarveného žlutým kadmíem a položení plátkového zlata s očištěním jeho překladů
- b) Kamenná socha Panny Marie a Ježíška bude mechanicky a chemicky očištěna od zlacení, odmaštěna, povrch neutralizován, použito biocidní ošetření (Porosan) a čistící pasty (Remmers), případné zpevnění (Porosil ZV AQUA), či tmelení (Porosil Petra C AQUA).
- c) Zlacení kamenné sochy: nanesení dvou vrstev základní akrylové pryskyřice s přísadkou kysličníku titaničitého a minerálů (základní nátěr Lascaux podkladová vrstva Primer), dvě vrstvy základního alkydového emailového podkladu Tikkurila Everal semi gloss. Následovat by měla slabá vrstva mixtionu, plátkové zlato 24 karátů s očištěním překladů zlata a osazení atributů.

- d) Dodatkem „Rozpor u kamenických prací“ je upřesněn rozsah zásahu do kamenných prvků – neměla by se provádět žádná modelace, uvažuje se pouze o vyplnění možných prasklin. (Restaurátor navrhuje využít postaveného lešení k revizi i spodních partií sloupu). Předmětem žádosti je pouze zlacená socha Panny Marie a Ježíška. Rozsah snímání zlacení není v aktuálně předložené dokumentaci ani jejich dodatcích specifikován. Dle sdělení žadatele do protokolu nebudou odstraněny fragmenty zlacení ve 100% rozsahu.

je

dle předloženého **“Restaurátorský záměr Sloup Panny Marie na Velkém náměstí v Kroměříži”** vypracovaný třemi autory dne 6.9.2018:

- Mgr. Ladislavem Werkmannem, Blažejské náměstí 14, Olomouc,
- akademickou malířkou Marii Dočekalovou, Svatopluka Čecha 23, Kroměříž,
- Aloisem Póčem umělecké pozlacování, Joklova 16, Vyškov.

dle přílohy - technický list barvy Lascaux,

dle textu na listu A4 zpracovaný panem Aloisem Póčem, umělecké pozlacování, Joklova 16, Vyškov „Vydání ke změně materiálu v restaurátorském záměru ke sloupu Panny Marie na Velkém náměstí v Kroměříži“ včetně vyjádření „rozpor u kamenických prací“ datum vyhotovení 3.12.2018,

přípustný

a pro restaurování sochy Panny Marie s Ježíškem, přičemž se jedná o sochařské umělecké dílo z kamene s polychromií (zlacením), doplněné kovovými atributy - dílo uměleckořemeslné z kovu ve smyslu §14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, **se stanovují dle** ust. § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ust. § 10 odst. 3 vyhl. č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, **tyto podmínky:**

- 1. Odstranění s podkladem nesoudržných vrstev zlacení, či povrchově narušené vrstvy současného zlacení kamene bude realizováno až v souladu s budoucím rozhodnutím orgánu státní památkové péče k upřesněnému rozsahu zachování fragmentů historických souvrství a způsobu jejich fixace včetně specifikace materiálu fixace.**
- 2. Závěrečná restaurátorská zpráva bude v listinné podobě předána NPÚ ÚOP Kroměříž v termínu do 1 měsíce od předání dokončeného díla.**

Účastníci řízení:

Město Kroměříž, IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1, zastoupené:
Kroměřížské technické služby, s.r.o., IČO 26276437, Kaplanova č.p. 2959/6, 767 01 Kroměříž 1,

Odůvodnění:

Dnem 17.9.2018 bylo zahájeno správní řízení vedené pod spis. zn. 02/062612/2018/St na základě žádosti žadatele, kterým je Město Kroměříž IČO 00287351, Velké náměstí č.p. 115/1, 767 01 Kroměříž 1, zastoupené Kroměřížské technické služby, s.r.o., IČO 26276437, Kaplanova č.p. 2959/6, 767 01 Kroměříž 1, o vydání závazného stanoviska ve výše uvedené věci.

Sloup se sochou Panny Marie je v majetku Města Kroměříže, IČ 00287351, které smlouvou ze dne 3.12.2012 předalo blíže specifikované sochy a kříže do výpůjčky Kroměřížským technickým službám s.r.o., IČ 26276437, s oprávněním pečovat o vypůjčený majetek od 1.1.2013.

Sloup se sochou Panny Marie na pozemku parc. č. 3075/1 k.ú. Kroměříž byl prohlášen za kulturní památku evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 21444 / 7-6009 a současně se nachází na území Městské památkové rezervace Kroměříž, ve smyslu Výnosu Ministerstva kultury ČSR ze dne 8.9.1978 pod č.j.15869/78-VI/1, proto se na předmět žádosti v plné míře vztahují podmínky zákona ČNR č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K vydání rozhodnutí ve výše uvedené věci vydala odborná organizace NPÚ ÚOP Kroměříž nejprve vyzvu na změnu podkladní vrstvy pod zlacení. Žadatel byl vyzván k doplnění a řízení bylo přerušeno. Restaurátorský záměr byl změněn – nově navržena podkladní vrstva z materiálu LASCAUX. Zpracovatel restaurátorského záměru také aktualizoval list A4 nazvaný „Vyjádření ke změně materiálu v restaurátorském záměru ke Sloupu Panny Marie na Velkém náměstí v Kroměříži“.

Orgán SPP žádost účastníka řízení posoudil a vyžádal si k doplněným podkladům dne 30.11.2018 písemné vyjádření NPÚ ÚOP v Kroměříži (v souladu s ust. § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů). Toto vyjádření bylo vydáno s podmínkami pod č.j. NP-373/95639/2018 dne 7.12.2018, doručeno bylo na MěÚ Kroměříž dne 11.12.2018, naše č.j. MeUKM/084166/2018.

Popis sloupu a umístění

Sloup se sochou Panny Marie stojí na Velkém náměstí v blízkosti kašny a má pohledovou vazbu na zámek situovaný severovýchodně od Velkého náměstí. Sloup má v půdorysu základnu 5,520m x 5,520m a jeho celková výška včetně podstavce je 16,3m, z toho samotná socha Panny Marie má výšku 2,4m. Kompozičně doplňují tuto dominantu náměstí 4 lípy, jejichž tvarované koruny nepřesahují hlavy soch stojících na podnoži sloupu.

Průzkum současného stavu popsany v odborném vyjádření NPU-373/95639/2018, (cit.):

„V rámci přípravy byl proveden vizuální průzkum z plošiny, který prokázal oddělování vrstev zlacení od podkladu, tj. – nesoudržnost a absenci zlacení. V místě absence zlacení je již narušen i povrch kamene a dochází k degradaci jeho pojivové složky. Na základě vizuálního průzkumu bylo zjištěno, že nejstarší vrstva zlacení byla provedena na mixtion a obdobně i novější opravy. V rámci průzkumu byly odebrány vzorky zlacení a zaslány do laboratoře, jejíž vyhodnocení vizuální průzkum zpřesňuje. Na základě mikroskopické stratigrafie a mikrochemické zkoušky bylo nalezeno 13 vrstev, přičemž nejstarší vrstvou je olejový podklad, následuje plátkové zlato, dále suříková vrstva, olovená žlutá vrstva a opět plátkové zlato. Následující povrchové úpravy jsou datovatelné po roce 1850, neboť obsahují zinkovou bělobu. Širší okrová vrstva a na ní olejová vrstva s plátkovým zlatem, následuje opět širší narůžovělé souvrství se zinkovou bělobou, izolační vrstva, světle hnědá vrstva, plátkové zlacení, opět okrová vrstva a zlacení na olejový podklad.“

Památkové a kulturně historické hodnoty posuzované věci dle NPU-373/95639/2018, (cit.):

„Blokovitá podnož s odsazenými nárožními nese menší podstavec vlastního sloupu s volutově zakončenými opěráky a čtyřmi okénky, kterými bylo vidět věčné světlo svítící uvnitř podstavce. Samotný sloup je zakončen kompozitní hlavicí, na níž spočívá socha Panny Marie s Ježíškem, který drží v ruce žezlo. Na nárožích podnože stojí sochy sv. Václava, sv. Mořice, sv. Rocha a sv. Floriána. Sochařské dílo vytvořil Michael Zürn s dílnou a je reprezentantem raně barokního sochařství (1680 – 1681) na Moravě, které ještě není pod přímým vlivem dynamického římského baroka, které na Moravu proudilo prostřednictvím Vídně. Samotná socha Panny Marie byla pozlacená v roce 1832 (údajně jako poděkování za odvrácení cholery náklady). Za památkové a kulturní hodnoty lze považovat nejen hmotnou podstatu sochařského díla a jeho architektonické složky, rozmístění a natočení jednotlivých soch, ale taky zbytky povrchových úprav a jedinečnost sochařského projevu a rukopisu.“

Předmět žádosti je uveden ve výroku

Dopad navrhovaných prací na zjištěné památkové hodnoty dle NPU-373/95639/2018, (cit.):

„.... Nyní jsme obdrželi novou žádost, v níž je již epoxidová pryskyřice nahrazena prostředkem Lascaux. I když se jedná o akrylovou nátěrovou hmotu, je v současné době památkovou péčí akceptovatelná. Na vyžádání byl restaurátorský záměr doplněn o výše uvedené přílohy, které měly upřesnit předmět žádosti a specifikovat rozsah zásahu. Dodatek „Rozpor u kamenických prací“ upřesnil předmět žádosti, ale rozsah snímání zlacení specifikován nebyl. Můžeme pouze usuzovat z předchozí žádosti, která byla součástí spisu č.j. NPU-373/78842/2018, v níž byl uveden rozsah 100% odstranění současného zlacení. Podle mikroskopické analýzy bylo ve spodní partii drapérie zjištěno 13 vrstev, což odkazuje na zachování historických vrstev až do současnosti. Není proto přijatelné nyní vše odstranit až na čistý kámen. Je třeba na soše zachovat všechny soudržné vrstvy, popřípadě fragmenty starších povrchových vrstev (podmínka č. 1).“

Podmínky uvedené ve vyjádření NPÚ-373/95639/2018 ze dne 7.12.2018 (cit.):

- „1. Zlacení nebude snímáno ve 100 % rozsahu. Na soše Panny Marie a Ježíška je nutné zachovat fragmenty historických souvrství. Snímány budou pouze s podkladem nesoudržné, či povrchově narušené vrstvy současného zlacení, nálezy historických souvrství budou ponechány a k podkladu zařixovány.
2. Restaurování zlacení provede restaurátor s platnou licencí MK ČR na restaurování zlacení/pozlaccování na kamenných podkladech, restaurování kamene provede restaurátor s platnou licencí MK ČR pro restaurování sochařských děl z kamene a po ukončení restaurátorských prací bude v rámci předávacího řízení zástupci NPÚ ÚOP v Kroměříži, nejpozději však do měsíce po ukončení prací, odevzdán jeden exemplář závěrečné restaurátorské zprávy, a to minimálně v rozsahu a struktuře dle metodického listu NPÚ č. 4/2006, ze dne 4. 9. 2006, č. j. 302/6662/2006 (viz. Památkové listy 22/2006).“

Vzhledem ke skutečnosti, že orgánu SPP jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením. V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu vyzval orgán SPP účastníky řízení, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřili k jeho podkladům do 5 dnů od obdržení výzvy.

Zástupce žadatele, jednatel společnosti Kroměřížské technické služby, po seznámení se s podklady do protokolu dne 17.12.2018 uvedl (cit):

„Uvedené podmínky v odborném vyjádření byly projednány se zpracovatelem restaurátorského záměru panem Póčem. Z hlediska restaurátorského záměru je možné ponechat soudržné stávající fragmenty historických souvrství. Po postavení lešení bude za účasti zástupců památkové péče dokumentován stávající stav a na fotografii vyznačen rozsah zachovaných fragmentů historických souvrství. Restaurátor, který bude realizovat obnovu zlacení sochy, upřesní také postup fixace a materiál fixace v souladu s podmínkou NPÚ ÚOP Kroměříž č. 1.“

Vyhodnocení orgánu SPP dle předložených podkladů, zjištění a výše uvedených podmínek NPÚ ÚOP Kroměříž

Provádění restaurátorských prací restaurátorem s příslušným povolením Ministerstva kultury je stanoveno v § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči, proto orgán památkové péče tuto podmínku neuvádí ve výroku.

Socha Panny Marie držící Ježíška (popsaná výše) je sochařské umělecké dílo z kamene s polychromií (zlacením) ve smyslu ust. § 14 odst. 8 zákona o státní památkové péči. Práce spočívající v restaurování může dle citovaného ust. provádět fyzická osoba na základě povolení vydaného podle § 14a zákona o státní památkové péči

Orgán SPP si vyžádal upřesnění k podmínce č. 2 s ohledem na existující vydaná povolení MK k restaurování. Odborná organizace doporučila držitele s povolením v tomto znění: „Restaurovat nepolychromovaná sochařská umělecká díla v kameni, štuky a dřevě a zlacení“.

Zdůvodnění NPÚ ÚOP Kroměříž k povolení restaurátorů:

„polychromie předpokládá jiné podklady, klade se důraz i na paropropustnost. Zlacení kámen uzavře a technologicky je obtížnější garantovat vhodný materiál podkladní vrstvy, který by nepoškodil sochařské dílo pod ním (počítal s určitou mírou vlhkosti kamene) a zároveň i něco vydržel (byl soudržný i s kamenem, který je vlhký, což socha Panny Marie na Velkém náměstí po letech obnažení už přirozeně reaguje na klimatické podmínky)“

Je nutné, aby „podkladní vrstvou a vůbec zlatnickými pracemi nebyla poškozena samotná socha a její jemná modelace - Zürnovo dílo, které on zpracoval pro působení bez zlacení (i když pravděpodobně nějaký nátěr tam byl). Zlacení bylo provedeno druhotně o asi 150 let později.“ Zlacení... „je již součástí památky, ale je nutné, aby jeho obnova ctěla i nutnou reverzibilitu a nepoškodila jemnou modelaci originálu.“

Předložený restaurátorský záměr obnovy zlacení sochy Panny Marie je zpracován třemi autory, přičemž :

- a) Ladislav Werkman je od roku 1994 držitelem povolení restaurování pro „nepolychromovaná sochařská umělecká díla z kamene“
- b) Marie Dočekalová je od roku 1993 držitelem povolení restaurování pro „výtvarná díla malířská a dřevěné polychromované plastiky“
- c) Alois Póč není držitelem povolení MK ČR

Orgán SPP upozorňuje žadatele, že ani jedna osoba z výše uvedených zpracovatelů restaurátorského záměru nemůže restaurovat obnovu zlacení na kamenné soše, která je kulturní památkou.

Dle třídníku restaurátorských prací a dle telefonického ověření na MK držitel povolení restaurování „polychromované sochařské umělecké dílo z kamene“ je oprávněn restaurovat i vrstvu zlacení.

Doporučujeme žadateli při výběru restaurátora s povolením MK na **polychromovaná kamenná sochařská díla** požadovat doložení jeho reference o realizaci obnovy zlacení obdobné kamenné sochy v exteriéru, která je kulturní památkou.

Kovové atributy z mědi jsou „uměleckořemeslným dílem“ z kovu se zlacením, proto zásahy na nich může provádět pouze osoba s povolením Ministerstva kultury k restaurování uměleckořemeslného díla z kovu včetně povrchové úpravy zlacení.

K podmínce NPÚ ÚOP Kroměříž č.1 na zachování historických fragmentů zlacení orgán SPP stanovil do výroku požadavek na doplnění restaurátorského záměru o fotodokumentaci fragmentů, které zůstanou na soše zachovány. V souladu s podmínkou NPÚ ÚOP Kroměříž restaurátor doplní postup a materiál fixace a rozsah zachovaných soudržných fragmentů zlacení. Dle fotografií stávajícího stavu předpokládá orgán SPP fixaci zlacení na spodní části sochy.

Předpokladem pro upřesnění rozsahu odstraňovaných a soudržných fragmentů zlacení je postavení lešení kolem sloupu se sochou, proto upřesnění nemohlo být součástí záměru. Bez odsouhlasení konkrétního rozsahu odstraňovaných a soudržných fragmentů zlacení není možné odstraňování zlacení zahájit.

Dle § 29 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb. je povinností orgánu státní památkové péče provádět odborný dozor. Stejně tak odborný dohled vykonává dle § 32 odst. 2 písm. g) č. 20/1987 Sb. odborná organizace NPÚ ÚOP. Z toho důvodu bude MěÚ Kroměříž svolávat kontrolní dny za účasti restaurátora a vlastníka. Pro organizační zajištění kontrolních dnů bude vlastník **informovat 14 dnů před zahájením** restaurátorských prací orgán státní památkové péče – MěÚ Kroměříž, který bude následně svolávat jednotlivé kontrolní dny. Mimořádné okolnosti, nepředvídané v restaurátorské zprávě, je třeba řešit na mimořádném kontrolním dnu včas a na místě samém. O mimořádné situaci bude informovat restaurátor orgán státní památkové péče nebo odbornou organizaci. Ukončení prací bude za přítomnosti restaurátora, vlastníka a zástupců státní památkové péče (MěÚ KM a NPÚ ÚOP KM).

Orgán SPP podklady vyhodnotil. Předložený restaurátorský záměr uvádí zpracování závěrečné restaurátorské zprávy bez dalšího upřesnění termínu předání, proto v souladu s prováděcí vyhláškou stanovuje orgán SPP do výroku termín odevzdání závěrečné restaurátorské zprávy v souladu s obvyklou praxí.

Rozsah zpracování závěrečné zprávy je závazně dán prováděcí vyhláškou viz. § 10 odst. 4 vyhl. č. 66/1988 Sb. (cit.): „Pro restaurování se zpracovává závěrečná restaurátorská zpráva, která obsahuje:

- a) komplexní vyhodnocení průzkumných a výzkumných prací,
- b) dokumentaci provedeného restaurování,
- c) popis použitých technických a technologických postupů,
- d) popis použitých materiálů,
- e) nová zjištění o kulturní památce a pokyny pro další ochranný režim,

- f) fotodokumentaci jednotlivých fází restaurování a výsledného stavu,*
- g) další dokumentaci podle povahy věci,*
- h) předávací protokol a vyčíslení nákladů restaurování.“*

Závěrečnou restaurátorskou zprávu doporučujeme vypracovat v podrobnosti dle metodického listu NPÚ č. 4/2006, ze dne 4. 9. 2006, č.j. 302/6662/2006 (viz Památkové listy 22/2006).

Závěrečná restaurátorská zpráva bude předána 1x vlastníkovi a 1x pro archivaci NPÚ ÚOP Kroměříž (Dle možností restaurátora bude závěrečná zpráva také poskytnuta pro archivaci MěÚ Kroměříž v elektronické podobě.)

Orgán SPP vycházel při svém rozhodování ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy a nařízeními.

Vzhledem k zájmům státní památkové péče v této lokalitě, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě odborného vyjádření NPÚ ÚOP KM dle § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči, bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Provedením výše uvedených restaurátorských prací při splnění podmínek tohoto závazného stanoviska nedojde k poškození kulturně historické hodnoty kulturní památky.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání správního řádu do 15 dnů ode dne jeho oznámení k odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje, podáním u Městského úřadu Kroměříž, stavebního úřadu, oddělení územního plánování a státní památkové péče. (podle ust. § 81, § 83 a § 86 správního řádu)

Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné. (podle ust. § 82 odst. 1 správního řádu)

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka. (podle ust. § 82 odst. 2 správního řádu)

Otisk úředního razítka

Ing. Alena Staňová
referentka úseku státní památkové péče
Městského úřadu Kroměříž

Obdrží:

Kroměřížské technické služby, s.r.o., IDDS: pu7gzuj

sídlo: Kaplanova č.p. 2959/6, 767 01 Kroměříž 1

Národní památkový ústav, IČO 75032333, územní odborné pracoviště v Kroměříži, IDDS: 2cy8h6t

sídlo: Riegrovo náměstí č.p. 3228/22, 767 01 Kroměříž 1